

Barne- og familiedepartementet
Postboks 8036 Dep
0030 Oslo

postmottak@bfd.dep.no

Vår ref.: 20/837

Hørings svar om forslag til kredittopplysningsforskrift

Forbrukerrådet viser til at Barne- og familiedepartementet den 13. januar 2020 sendte høringsnotat om ny forskrift om behandling av opplysninger i kredittopplysningsvirksomhet (kredittopplysningsforskriften) ut på høring.

Høringsfristen er av departementet satt til den 26. februar 2020.

Forbrukerrådet oversender med dette sitt hørings svar. Vi har tatt utgangspunkt i høringsnotatets kapittelinn deling og har systematisert våre innspill i henhold til dette (kapittel 2 - kapittel 7).

Forbrukerrådets hovedpunkter kan oppsummeres slik:

- Forbrukerrådet mener tydelige presiseringer avklarer rettstilstanden, og gir mindre rom for tolkning. Klare kjøreregler er viktig både for bransjen og for privatpersoner innenfor et område som er informasjonssensitivt. Tydeliggjøringer forenkler samtidig også Finanstilsynets tilsynsoppgaver.
- Forbrukerrådet støtter forslaget om at Kredittopplysningsloven også skal gjelde for Svalbard og Jan Mayen.
- Forbrukerrådet mener det er nødvendig å angi tydelige rammer for hvilke opplysningstyper som kan brukes av kredittopplysningsvirksomheter, og at den informasjonen som kan brukes i slik virksomhet må begrenses til opplysninger som har nær sammenheng med og som er klart egnet til å si noe om den registrertes kredittvevne.
- Forbrukerrådet støtter i all hovedsak departementets forslag om hvilke kilder kredittopplysninger kan innhentes fra, men mener det er nødvendig

at dette også forskriftsfestes. Det er ikke behov for å skaffe erfaringer med regelverket før dette eventuelt gjøres.

- Forbrukerrådet har ingen innsigelser til at det fortsatt bør være adgang for kredittopplysningsforetakene å ta seg betalt av andre foretak for bransjeanalyser og andre såkalte verdøkende tjenester.
- Forbrukerrådet mener det er kredittopplysningsforetakenes ansvar å sikre betryggende formidling av kredittinformasjon, og sørge for at risikoen for at slik informasjon kommer på avveie reduseres til et absolutt minimum. Inntil det etableres tryggere metoder hva angår forsendelser av gjenpartsbreve mv. bør det imidlertid benyttes nøytral konvolutt for å sikre at personlig informasjon så langt det er mulig ikke kommer uvedkommende i hende.

Forbrukerrådet vil i det etterfølgende knytte kommentarer til de enkelte kapitlene i høringsnotatet.

Høringsnotatets kapittel 2: Kredittopplysningslovens anvendelse for Svalbard og Jan Mayen

Forbrukerrådet viser til departementets vurdering knyttet til at det geografiske virkeområdet til kredittopplysningsloven bør samsvare med personopplysningsloven, og at kredittopplysningsloven med forskrift bør gjelde for både Svalbard og Jan Mayen. Dagens situasjon er at personopplysningsloven av 2018 foreløpig kun er gjort gjeldende for Jan Mayen, men ikke for Svalbard.¹ Det vises til at Justis- og beredskapsdepartementet høsten 2019 sendte et forslag ut på høring om å gi personopplysningsloven av 2018 anvendelse også for Svalbard.²

Forbrukerrådet støtter departementenes vurderinger om at både personopplysningsloven og kredittopplysningsloven bør gjelde både for Jan Mayen og Svalbard, men med unntak for artikkel 56 i personvernforordningen for Svalbard under henvisning til EØS-avtalens virkeområde. Det følger av personopplysningsloven § 2 at personvernforordningen artikkel 56 og kapittel VII bare gjelder innenfor EØS-avtalens virkeområde.

¹ Forskrift om behandling av personopplysninger, § 1 om geografisk virkeområde.

<https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2018-06-15-876?q=personopplysningsforskrift>

² Høring fra Justis og beredskapsdepartementet av den 10.09.2019 om endringer i personopplysningsloven mv. (unntaket for ytrings- og informasjonsfrihet, forholdet til offentleglova, anvendelse for Svalbard): <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/horing--endringer-i-personopplysningsloven-mv/id2667370/>

Svalbard er en del av Kongeriket Norge, men øygruppen ligger utenfor både Schengen og EØS-samarbeidet som følge av Norges folkerettslige forpliktelser etter Svalbardtraktaten av 1920.

Jan Mayen har siden 1930 vært en del av Kongeriket Norge, og øya omfattes ikke av Svalbardtraktaten. Lover og forskrifter som gjelder på det norske fastlandet bør derfor som hovedregel også gjelde på Jan Mayen, med mindre det foreligger tungtveiende og særskilte grunner for det motsatte.

Høringsnotatets kapittel 3: Typer opplysninger som kan behandles i kredittopplysningsvirksomhet

Forbrukerrådet støtter departementets syn om at det ikke må oppstå tvil rundt hvilke opplysninger kredittopplysningsforetakene skal kunne behandle i sin virksomhet. Forbrukerrådet mener derfor at forskriftsfesting av hvilken informasjon som kan benyttes i kredittopplysningsvirksomhet og hvilke kilder slik informasjon kan hentes fra både vil være nødvendig og klargjørende. Det vil også bidra til å ramme inn dataminimeringsprinsippet i personvernforordningen om at informasjonen som brukes må ha nær sammenheng med og være klart egnet til å si noe om den registrertes kredittvevne.

Kredittopplysningsloven § 6 fastsetter at kredittopplysningsvirksomheter kan behandle følgende hovedkategorier: Grunndata, kredittopplysninger og gjeldsopplysninger fra gjeldsinformasjonsforetak. Dette er også i tråd med Datatilsynets standardkonsesjon for kredittopplysningsvirksomheter.

Forbrukerrådet finner i denne sammenheng grunn til å understreke at gjeldsregistrene som ble operative medio 2019 er et godt steg på vei mot et tryggere og bedre låne- og kredittmarked i Norge. Samtidig er det rom for å forbedre og utvide ordningen, slik at registrene kan være til full nytte både for forbrukere og utlånsinstitusjoner.

Første steg vil være å samle alle typer gjeld i samme register, og ikke som i dag begrense gjeldsinformasjonen i gjeldsregistrene til kun å omfatte usikret gjeld. Pantelikret gjeld som f.eks. boliglån og billån samt studielån og kausjonsforpliktelser må også inntas dersom registrene skal kunne vise et mer fullstendig bilde av lånesøkernes samlede gjeld.

Forbrukerrådet mener i tillegg at kredittyttere må ha en plikt til å konsultere gjeldsregistrene, og at vurderingene må innrettes på bakgrunn av hva det totale gjeldsbildet viser.

Høringsnotatets kapittel 4: Kilder som opplysninger kan hentes fra

Kredittopplysningsloven § 9 fastslår hvilke kilder kredittopplysninger kan innhentes fra. Dette bidrar til at ulike tilbydere av kredittopplysninger legger seg på en mest mulig ensartet praksis.

Forbrukerrådet støtter departementets forslag om at den mest hensiktsmessige reguleringen er en overordnet angivelse av opplysningskategorier i loven, kombinert med en relativt detaljert kildeangivelse. Forbrukerrådet mener imidlertid at både opplysningstyper og kilder bør forskriftsfestes, og kan ikke se behovet for at det er nødvendig å skaffe erfaring med regelverket før dette eventuelt gjøres.

Forbrukerrådet vil på generelt grunnlag peke på at det regelmessig oppstår tidsvinduer der ulike virksomheter med et opportunistisk forhold til generelle krav til god forretningskikk benytter anledningen til å berike seg på bekostning av vanlige forbrukere som dermed risikerer økonomiske velferdstap.

Høringsnotatets kapittel 5: Betaling for bransjeanalyser og andre verdiøkende tjenester

Barne- og familiedepartementet drøfter i høringsnotatet hvorvidt kredittopplysningsforetak skal ha adgang til å ta seg betalt av andre foretak for såkalt verdiøkende produkter, herunder bransjeanalyser som sier noe om soliditeten og kredittverdigheten til et foretak sammenlignet med andre virksomheter i samme bransje lokalt og nasjonalt. Departementet har landet på at det fortsatt bør være adgang for kredittopplysningsforetakene å ta seg betalt for slike analyser. Forbrukerrådet har ingen innsigelser til dette.

Forbrukerrådet slutter seg for øvrig til Datatilsynets merknader om at det følger av personopplysningsforskriften § 4-4, 2. ledd, at juridiske personer har krav på innsyn i medhold av personopplysningsloven § 18, og at slikt innsyn skal gis vederlagsfritt i henhold til personopplysningsloven § 17.

Høringsnotatets kapittel 6: Bruk av nøytral konvolutt

Forbrukerrådet er opptatt av at sannsynligheten og muligheten for at kredittinformasjon kommer på avveie må reduseres så langt som overhodet mulig. Forbrukerrådet vil imidlertid generelt ikke anbefale konkrete løsninger for hvordan informasjonssikkerhet skal ivaretas på best mulig måte. Det som anses som sikkert i dag kan være utrygt i morgen. Det må være bransjens ansvar å ha fortløpende fokus på betryggende formidling av kredittinformasjon,

og sørge for at risikoen for at slik informasjon kommer uvedkommende i hende reduseres til et absolutt minimum.

Forbrukerrådet vil samtidig fremholde at dersom informasjon sendes pr. brevpost, tilsier hensynet til informasjonssikkerhet at det fortsatt bør brukes nøytral konvolutt. Et slikt krav bør likevel kunne lempes på gitt at den teknologiske utviklingen åpner for sikrere og tryggere metoder hva angår forsendelser av gjenpartsbreve som inneholder personlig kredittscore mv., slik at denne typen opplysninger ikke ender opp hos uvedkommende.

Forbrukerrådet vil anbefale at det i forskriften utformes sikkerhetskrav om at forsendelser skal være «betryggende» og «sikre» snarere enn at det angis detaljerte tekniske spesifikasjoner. Det må også stilles krav om at bransjeaktørene løpende redegjør overfor Finanstilsynet hvordan hensynet til informasjonssikkerhet blir ivaretatt.

Høringsnotatets kapittel 7: Konsekvenser av forslaget

Forbrukerrådet mener at de bestemmelsene som departementet i stor grad legger opp til i høringsnotatet vil bidra til å klargjøre rammene for kredittopplysningsvirksomhet i Norge på en god måte. Klargjøring av denne typen er generelt også til fordel for forbrukervernet. Forbrukerrådet støtter samtidig departementets vurderinger om at presiseringene knyttet til hvilke opplysninger som kan brukes i kredittopplysningsvirksomhet innebærer en videreføring av gjeldende rett, og at forslaget derfor ikke vil ha negative konsekvenser for personvernet.

Forbrukerrådet legger ellers til grunn at det ikke vil innebære nevneverdige økonomiske eller administrative konsekvenser knyttet til å utvide det geografiske virkeområdet til kredittopplysningsloven til også å omfatte Svalbard og Jan Mayen.

Oslo, den 25. februar 2020

Med vennlig hilsen

Forbrukerrådet

Jorge B. Jensen (sign.)
Fagdirektør finans

Bjarki Eggen (sign.)
Seniorrådgiver finans